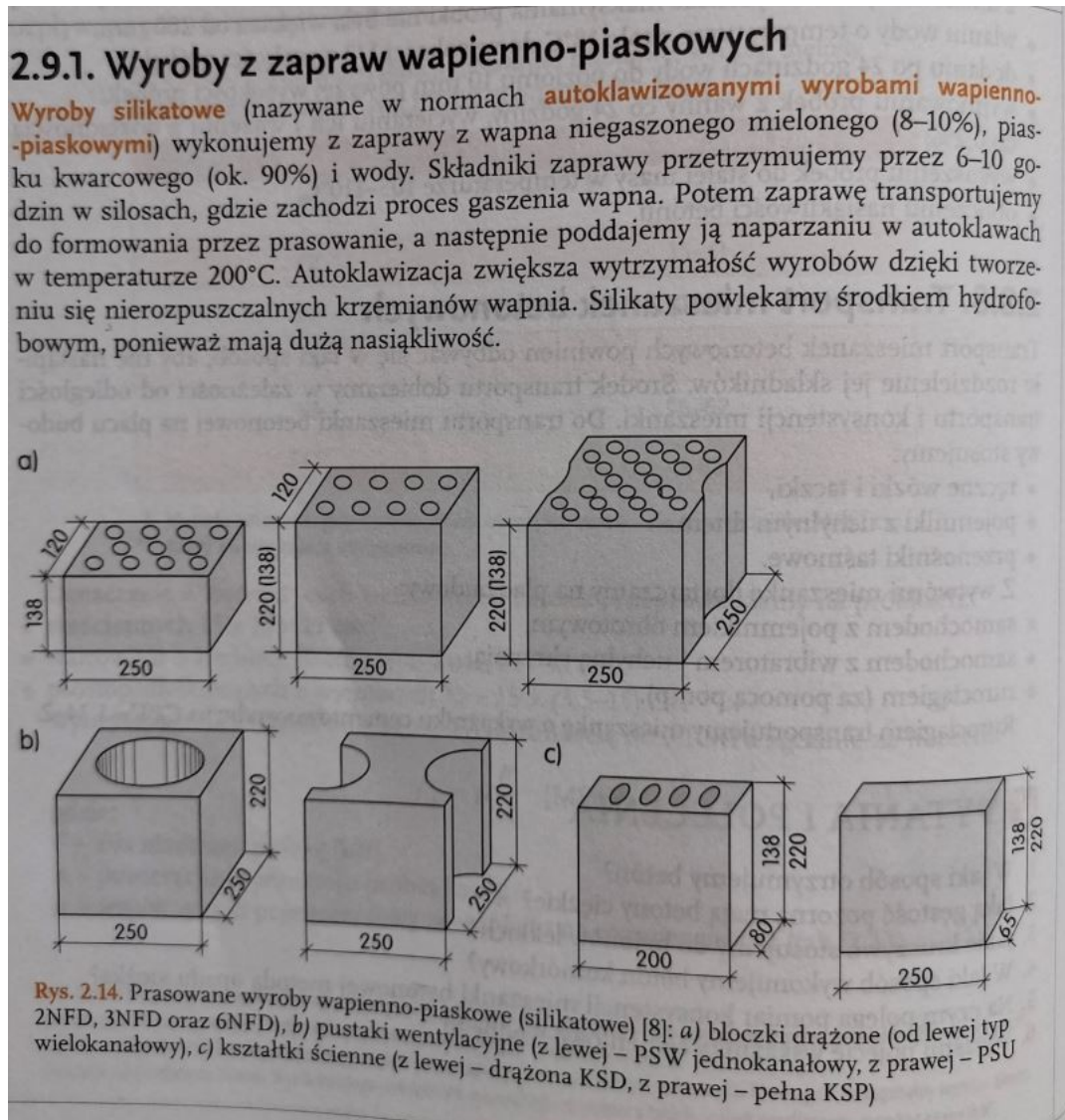

Klasa It(g)
przedmiot – podstawy budownictwa
nauczyciel -M.Zalóg artecha@o2.pl

22.05.2020r i 25.05.2020r. (2 jednostki lekcyjne)

Temat: Wyroby z zaczynów ,zapraw i betonów.

Zapoznaj się z informacjami dotyczącymi wyrobów z zaczynów ,zapraw i betonów i odpowiedz na pytania znajdujące się pod tekstem. (Strony 1-7)

Do najczęściej produkowanych wyrobów silikatowych zaliczamy:

- cegły wapienno-piaskowe pełne,
- bloczki wapienno-piaskowe drążone (rys. 2.14),
- pustaki wentylacyjne,
- kształtki ścienne,
- płytki elewacyjne łupane,
- cegły elewacyjne połówkowe łupane.

Bloczki, cegły i pustaki silikatowe mogą być (zgodnie z zaleceniami producenta) murywane ze spoinami zwykłymi (ok. 1-centymetrowej grubości), pocienionymi (kilkumilimetryowymi) lub bez zaprawy w spoinach pionowych (na tzw. suchy styk lub wpust-wypust).

Wyroby silikatowe mają dużą wytrzymałość na ściskanie (5–75 N/mm²), dużą trwałość i odporność na działanie mrozu, dobrą przyczepność do zapraw budowlanych, odporność na korozję biologiczną, niski współczynnik przewodności cieplnej, odporność ogniową i dobrą izolacyjność akustyczną, właściwości hydroregulacyjne oraz nośność.

Stosujemy je do budowy ścian zewnętrznych nośnych, warstwowych, jako warstwy licowe ścian, ściany ażurowe, ogrodzenia, obiekty małej architektury oraz do wznoszenia ścian działowych.

2.9.2. Wyroby z zapraw i betonów cementowych

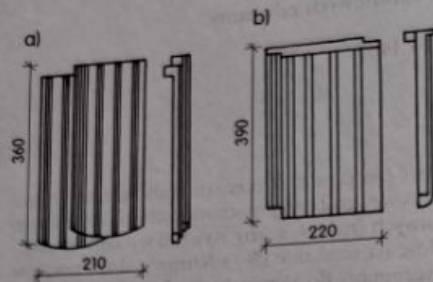
Klasyfikacja wyrobów z zapraw i betonów cementowych. Zgodnie z PN-EN 13369:2005 wyroby z zapraw i betonów cementowych dzielimy:

- ze względu na rodzaj zastosowanego spoiwa na:
  - cementowe,
  - wapienne,
  - gipsowe,
  - wyroby ze spoiw mieszanych.
- ze względu na zastosowanie na wyroby do budowy:
  - ścian,
  - stropów i stropodachów,
  - innych elementów.
- ze względu na wielkość elementów na:
  - drobnowymiarowe,
  - średniowymiarowe,
  - wielkowymiarowe.

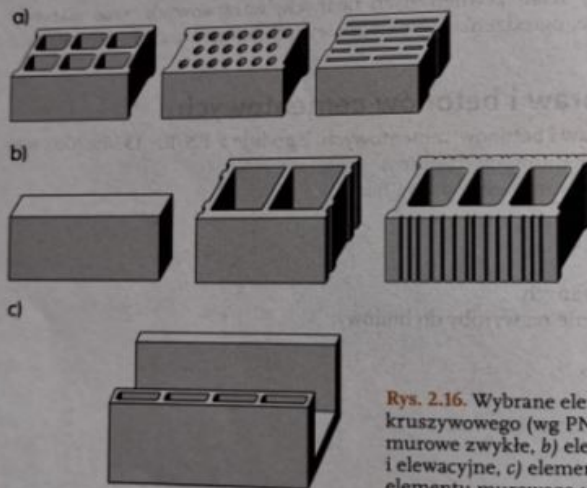
Wyroby z zapraw cementowych:

- **dachówki** (najczęściej karpiówki podwójne lub zakładkowe – rys. 2.15) i **gąsiorzy dachowe** – wytwarzane metodą prasowania z zaprawy o proporcji składników 1 : 2,5 lub 1 : 3, z cementu portlandzkiego powszechnego użytku klasy 32,5; często barwione w masie lub powierzchniowo;
- **faliste płyty włóknisto-cementowe** – stosowane do pokryć dachowych, produkowane z zaciągu cementu portlandzkiego powszechnego użytku klasy 32,5 zbrojonego włóknami; mogą być w kolorze naturalnym lub barwione.

Wyroby z betonu kruszywowego¹ stosujemy do konstrukcji murowych tynkowanych lub nietynkowanych ścian wszystkich rodzajów. Stanowią ochronę ogniową, izolację cieplną i dźwiękową. Przykładowe **elementy murowe** z betonu kruszywowego pokazano na rys. 2.16.

Rys. 2.15. Dachówki cementowe: a) karpówka podwójna, b) zakładkowa [8]

Rys. 2.16. Wybrane elementy murowe z betonu kruszywowego (wg PN-EN 771-3:2005): a) elementy murowe zwykłe, b) elementy murowe licowe i elewacyjne, c) element nadprożowy – przykład elementu murowego uzupełniającego [8]

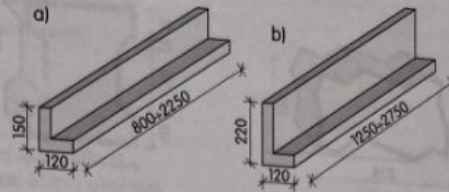
Z betonu kruszywowego produkujemy również betonowe **pustaki wentylacyjne**. W zależności od odchyłek wymiarów mogą one być klasy:

- M – stosowane do wykonywania murów i przewodów wentylacyjnych z cienkimi spoinami z zastosowaniem zapraw ciepłochronnych i zwykłych;
- D – stosowane do wykonywania murów i przewodów wentylacyjnych łączonych cienkimi spoinami lub na wpust i pióro.

Nadproża to elementy służące do przekrywania otworów okiennych i drzwiowych. Najczęściej stosujemy nadproża żelbetowe typu L-15 i L-22, produkowane z betonu klasy C20/25 (rys. 2.17).

Stropy Teriva (opisane już w p. 1.3.4) są konstrukcją monolityczno-prefabrykowaną. Składają się (rys. 1.30) z belek stropowych, pustaków lub elementów wypełniających z betonu komórkowego i z betonu zwykłego układanego podczas wykonywania stropu. Pustaki

Rys. 2.17. Belki nadprożowe:
a) typu L-15, b) typu L-22 [8]

stropowe Teriva (rys. 2.18) mogą różnić się wyglądem w zależności od swego przeznaczenia i dopuszczalnego obciążenia ponad ciężar własny, które wynosi 4,0, 6,0 lub 8,0 kN/m².

Stropy Teriva 4,0 są przeznaczone do stosowania w budownictwie mieszkaniowym. Wytworzą się trzy odmiany pustaków Teriva 4,0:

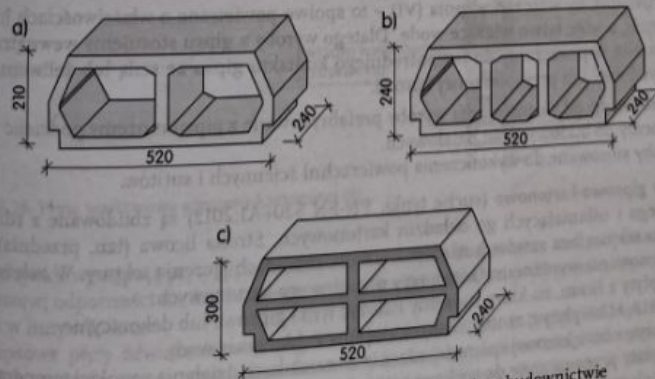
- Teriva 4,0/1 – pustaki o wysokości 21 cm (rys. 2.18a) przeznaczone do stropów o wysokości 24 cm,
- Teriva 4,0/2 – pustaki o wysokości 26 cm (rys. 2.18b) przeznaczone do stropów o wysokości 30 cm,
- Teriva 4,0/3 – pustaki o wysokości 30 cm (rys. 2.18c) przeznaczone do stropów o wysokości 34 cm.

Rozstaw belek we wszystkich odmianach stropu Teriva 4,0 wynosi 60 cm.

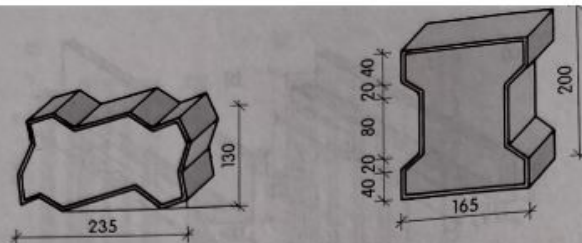
Stropy Teriva 6,0 oraz Teriva 8,0, które są stosowane w budownictwie użyteczności publicznej, mają wysokość 34 cm (w tym pustaki o wysokości 30 cm) i belki co 45 cm.

Betonowe kostki brukowe produkuje się jako dwuwarstwowe:

- warstwa górna, ścieralna – o grubości 8 mm z betonu, w skład którego wchodzi cement klasy 42,5, piasek płukany i kruszywo o uziarnieniu 1–4 mm,
- warstwa dolna – o grubości zależnej od typu (typ 4 – 32 mm, typ 6 – 52 mm, typ 8 – 72 mm) – z betonu z cementem klasy 42,5 oraz piasku o średnicy ziarn 2 mm i kruszywa o uziarnieniu 2–8 mm (rys. 2.19).

Rys. 2.18. Pustaki stropowe Teriva 4,0 przeznaczone do stosowania w budownictwie mieszkaniowym (objaśnienia w tekście) [8]

Rys. 2.19. Betonowe kostki brukowe

Wyroby z autoklawizowanego betonu komórkowego. Podstawowe składniki betonu komórkowego to: drobnoziarniste kruszywo (piasek, dawniej także popioły lotne), wapno, woda, niewielkie ilości cementu i anhydrytu oraz środki gazotwórcze (np. pasta aluminiowa). Środki gazotwórcze wchodzi w reakcję chemiczną z wodorotlenkiem wapnia i uwalniają wodór, którego drobniutkie pęcherzyki spulchniają (poryzują) i spęczniają mieszankę, tworząc w niej sieć drobniutkich porów. Właściwości mechaniczne wyrobów uformowanych z takiego materiału (potocznie nazywanego także gazobetonem, suporeksem lub siporeksem) wzmacniamy za pomocą obróbki termicznej (210°C) pod wysokim ciśnieniem, nazywanej autoklawizacją. W wyniku reakcji chemicznych, które wówczas zachodzą, powstają uwodnione krzemiany wapnia mające decydujący wpływ na wygląd i właściwości wyrobów z betonu komórkowego. Są one ciepłochronne, wytrzymałe na ściskanie, łatwe do przecięcia lub przewiercenia, paroprzepuszczalne, mrozoodporne, odporne na ogień i korozję biologiczną.

Z uwagi na dużą nasiąkliwość wyroby z autoklawizowanego betonu komórkowego (PN-EN 14308:2012) i ściany z nich wykonane powinnyśmy chronić przed kontaktem z wodą, stają się bowiem wówczas podatne na przemarzanie i mają gorsze właściwości izolacyjne. Z tego powodu nie powinniśmy stosować ich do budowy fragmentów ścian usytuowanych niżej niż 50 cm nad poziomem terenu.

2.9.3. Wyroby z zaczynów gipsowych

Gips – uwodniony siarczan wapnia (VI) – to spoiwo powietrzne o właściwościach higroskopijnych, a więc łatwo wiążące wodę. Dlatego wyroby z gipsu stosujemy wewnątrz budynków. Nie dopuszczamy do bezpośredniego kontaktu gipsu ze stalą lub żeliwem, aby nie powodować ich przyspieszonej korozji.

W zależności od zastosowania wyroby prefabrykowane z gipsu możemy podzielić na:

- elementy do budowy ścian działowych,
- wyroby stosowane do wykończenia powierzchni ściennych i sufitów.

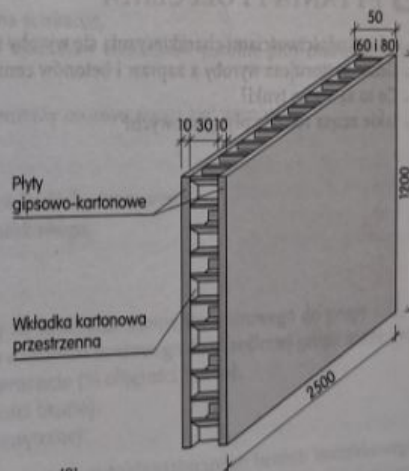
Płyty gipsowo-kartonowe (suche tynki, PN-EN 520+A1:2012) są zbudowane z rdzenia gipsowego i osłaniających go okładzin kartonowych. Strona licowa (tzn. przednia) jest oklejona tekturą bez szwów, a tylna ma szwy w miejscach łączenia tektury. W zależności od zastosowania wyróżniamy różne **typy** płyt gipsowo-kartonowych:

- A – płyty z licem, na które możemy nałożyć tynki gipsowe lub dekoracyjne,
- H1, H2, H3 – płyty o zmniejszonym stopniu wchłaniania wody,
- E – płyty o zwiększonej spójności rdzenia w warunkach działania wysokiej temperatury,
- P – płyty przeznaczone do tynkowania tynkiem gipsowym,
- D – płyty o kontrolowanej gęstości, które stosujemy, aby poprawić właściwości akustyczne pomieszczeń,

- R – płyty o zwiększonej wytrzymałości,
  - I – płyty o zwiększonej twardości powierzchni.
- Rozróżniamy płyty gipsowo-kartonowe:
- KP – o krawędzi prostej,
  - KO – o krawędzi okrągłej,
  - KS – o krawędzi spłaszczonej,
  - KPO – o krawędzi półokrągłej,
  - KPOS – o krawędzi półokrągłej spłaszczonej,
  - KU – o krawędzi fazowanej (tzn. ściętej ukośnie).

Płyty warstwowe gipsowo-kartonowe (wg PN-B-79406) typu plaster pszczeli są zbudowane z kartonowego rdzenia komórkowego oklejonego obustronnie płytami gipsowo-kartonowymi (rys. 2.20). Produkuje się je w trzech rodzajach:

- PGW-50 – z płyt gipsowo-kartonowych o grubości 5 cm,
- GKB-KS – z płyt o grubości 9,5 mm i papierowego rdzenia komórkowego o grubości 3,1 cm,
- PGW-60 – z płyt gipsowo-kartonowych GKB-KS o grubości 12,5 mm i papierowego rdzenia komórkowego o grubości 3,5 cm,
- PGW-80 – z płyt gipsowo-kartonowych o grubości 8 cm i papierowego rdzenia komórkowego o grubości 5,5 cm.

Rys. 2.20. Płyta warstwowa gipsowo-kartonowa [8]

Na rynku występują płyty gipsowo-kartonowe zwykle budowlane, wodoodporne, o podwyższonej odporności na działanie ognia, giętkie. Każdy rodzaj płyty jest wykonany z kartonu w innym kolorze.

Gipsowe płyty dźwiękochłonne (wg PN-B-19401:1996 i PN-B-19401:1996/Apl:1999) są produkowane z zaczynu gipsowego. Od strony licowej są perforowane, a od strony tylnej – wyłożone materiałem dźwiękochłonnym i folią aluminiową. Stosujemy je jako wykładziny ścian i stropów w pomieszczeniach, w których chcemy zapewnić dobrą chłonność akustyczną (np. w studiach nagraniowych).

Gipsowe płyty sufitowe wentylacyjne (wg PN-B-19401:1996 i PN-B-19401:1996/Ap1:1999) są wykonane z zaczynu gipsowego i na całej szerokości mają rozmieszczone otwory wentylacyjne. Płyty odmiany A mają wymiary $60 \times 60 \times 3$ cm, a płyty odmiany B – $58,8 \times 58,8 \times 2,4$ cm.

Gipsowe płyty dekoracyjne (wg PN-B-19401:1996 i PN-B-19401:1996/Ap1:1999) stosujemy jako wykładziny ścian i sufitów w pomieszczeniach o wilgotności do 65%. Powierzchnia płyt może być gładka lub ozdobiona fakturą, a ich wymiary są takie, jak płyt wentylacyjnych.

2.9.4. Zasady transportu i magazynowania wyrobów z zapraw i betonów

Transportowane wyroby zabezpieczamy przed uszkodzeniami mechanicznymi w ten sposób, że więc stabilizujemy je w środku transportowym i rozdzielamy przekładkami. Wyroby betonowe możemy transportować i składować bez zabezpieczania ich przed wpływami atmosferycznymi.

Suche tynki powinny być dostarczane na budowę w pakietach ściągniętych taśmą i zabezpieczonych przed uszkodzeniem i zawilgoceniem. Pakiety układamy na podkładach.

Pytania :

- 1. Z jakich materiałów wykonuje się wyroby sylikatowe?**
- 2. Co powoduje proces autoklawizacji ?**
- 3. Podaj klasyfikację wyrobów z zapraw i betonów cementowych.**
- 4. Wymień wyroby z betonu kruszywowego.**
- 5. Jak zbudowane są płyty gipsowo-kartonowe ?**

Powodzenia :)

